

MELIORACIJE PODRUČJA

Obuhvataju popravke svih njegovih neuređenih elemenata. Pod područjem podrazumjeva se teritorija čija je površina tačno definisana granicama. Granice područja mogu biti administrativne ili pak prirodne. Kada je područje omeđeno administrativnim granicama onda se govori o području sreza, području opštine, atara, sela.

Prirodnim granicama je omeđeno područje sliva, područje riječne doline, brdsko-planinsko područje, područje pješčare, rita.

Racionalno korištenje i proizvodna sposobnost zemljišta

Zemljišta se mogu koristiti, ali ne mogu se iskorišćavati niti pak eksploatirati.

Pod iskorišćavanjem se podrazumjeva takvo neracionalno korištenje zemljišta, pošto se po završenom iskorišćavanju objekat redovno odbacuje, što nije slučaj sa zemljištem.

Pod eksploatacijom se podrazumjeva korišćenje nečega na silu, što ni u kom slučaju ne može da bude slučaj sa zemljištem.

Korišćenje zemljišta mora da bude dugotrajno i racionalno. Dugotrajnim korištenjem zemljištu treba sačuvati njegovu proizvodnu sposobnost, kako bi ga mogle koristiti i naredne generacije.

Pod racionalnim korišćenjem zemljišta treba shvatiti razumno, promišljeno, dugotrajno korištenje zemljišta.

Najvažnija osobina zemljišta je njegova proizvodna sposobnost, i često se ta osobina podvodi pod pojam plodnosti zemljišta.

Termin plodnost uslovljen je rađanjem novih individua identičnih roditeljima, što se ni u kom slučaju ne može podvesti pod proizvodnu sposobnost.

Pokazatelji proizvodne sposobnosti su:

- Dubina soluma zemljišta,
- Rastresitost zemljišta koja može da bude uslovljena njegovim mehaničkim sastavom, strukturom.
- Pogodan vodni, vazdušni i toplotni režim,
- Povoljan hemijski sastav, povoljne osobine uslovljene određenim sadržajem humusa, slabo kiselom, neutralnom ili pak slabo alkalnom reakcijom, povoljnim odnosom adsorbovanih jona, prisustvo biljnih hraniva, odsustvo toksičnih materija,

Proizvodna sposobnost zemljišta može da bude:

- mala,
- prelazna,
- velika,

Zemljište tipa černozem ima veliku aktivnu i veliku potencijalnu proizvodnu sposobnost.

Zemljište tipa ritska crnica ima malu aktivnu, a veoma veliku potencijalnu proizvodnu sposobnost.

Iskrčeno zemljište ima veliku aktivnu, a jako malu proizvodnu sposobnost.

Osnove integralnog uređenja zemljišta područja

Pod integralnim uređenjem podrazumjeva se njegovo potpuno uređenje područja, prvenstveno obuhvata potpuno uređenje njegovih zemljišta u postupku integralnog uređenja zemljišta područja.

Pored do sada svih navedenih meliorativnih mjera primjenjuju se tri slijedeća postupka:

- KOMASACIJA ZEMLJIŠTA,
- ARONDACIJA ZEMLJIŠTA,
- EKSPROPRIJACIJA ZEMLJIŠTA,

KOMASACIJA je jedan od postupaka integralnog uređenja područja. Pod komasacijom se podrazumjeva ukрупnjavanje parcela poljoprivrednika. Postupak komasacije zemljišta dobio je naziv od latinske riječi *comasatio*, koja znači postupak grupisanja parcela zemljišta.

U postupku komasacije stvaraju se parcele novog oblika određenog pravca i umjesto većeg broja malih parcela, dobija se manji broj parcela tačno određenog oblika i većih površina.

Najčešće se dobijaju jedna ili dvije parcele, koje svojim površinama odgovaraju površini svih ranijih parcela.

U postupku komasacijepodručje na kome se ona izvodi naziva se KOMASACIONO PODRUČJE, dok se sva zemljišta koja se komasiraju nazivaju KOMASACIONA MASA.

Oni koji svojim površinama podliježu komasaciji nazivaju se učesnicima u komasaciji. Komasaacijom zemljišta u načelu se povećava ukupna obradiva površina, na taj način što se razoravanjemk međa i skladova, kao i projektovanjem nove putne mreže dobijaju nove obradive površine.

Komasacija se danas najvećim dijelom izvodi n apretežno ravnim površinama. Iz postupka komasacije izostavljaju se površine pod dugogodišnjim zasadima.

U postupku komasacije ocjenu proizvodne sposobnosti zemljišta, do koje se dolazi njegovim bonitiranjem vrši komisija u čijem se sastavu nalazi diplomirani inženjer, stručnjak za katastarsko klasiranje i bonitiranje, jedan inženjer geodezije i dva predstavnika opštine, na čijoj se teritoriji izvodi komasacija.

Na području sa izraženim reljefom veoma je opasno sprovesti klasičnu komasaciju, zbog potenciranja procesa erozije. Na takvom području se primjenjuje mjera koja se podvodi pod pojam ARONDACIJE PARCELA. Pod tom mjerom se podrazumjeva zaokruživanje posjeda zemljoradnika, grupisanjem parcela bez razoravanja i uklanjanja međa i skladova. Pod arondacijom se podrazumjeva postupak grupisanja parcela najčešće u društvenom vlasništvu.

Pod EKSPROPRIJACIJOM se podrazumjeva postupak zakonskog oduzimanja posjeda.

Osnove katastarskog klasiranja zemljišta

Vlasnici parcela zemljišta na bilo kom području oduvijek su bili u obavezi da državi plaćaju porez. Da bi se svaki vlasnik parcele mogao pravilno da zaduži porezom, sprovodi se postupak katastarskog klasiranja, s kojim se dolazi do podataka o visini oporezivanja.

Katastarsko klasiranje dobilo je naziv od latinske riječi CATASTRUM (državna ustanova za oporezivanje vlasnika zemljišta)., a sam termin označava popis.

Pod katastarskim klasiranjem zemljišta podrazumjeva se postupak utvrđivanja proizvodne sposobnosti zemljišta, pod određenim katastarskim kulturama.

Sve su katastarske kulture svrstane u 8 grupa :

- njive (oranice) –NJ,
- vrtovi-VR,
- voćnjaci-VĆ,
- vinogradi-VG,
- livade-L,
- pašnjaci-PŠ,
- šume-Š,
- trstici, močvare, jezera, ribnjaci-T, M,J,R

U postupku katastarskog klasiranja, ne klasiraju se slijedeće površine, jer nemaju svoju proizvodnu sposobnost.

- goleti,
- sprudovi,
- šljunkare, (Takve površine ne podliježu oporezivanju).
- nasipi,
- naselja,

Zemljišta pod određenom katastarskom kulturom po svojim proizvodnim sposobnostima mogu da budu klasirana najviše u 8 katastarskih klasa. Proizvodne sposobnosti zemljišta su pokazatelji visine prinosa gajenih kultura, što i pokazuje potrebu klasiranja zemljišta pod određenom katastarskom kulturom u 8 katastarskih klasa.

Svi podaci koji se uzimaju u postupku katastarskog klasiranja zemljišta bilježe se u katastarske skice. To su posebni planovi na kojima su obilježene sve parcele sa naznačenim imenom i prezimenom, kao i srednje slovo vlasnika parcele, zatim tačna veličina parcele, katastarska kultura i klasa zemljišta pod njom. Svaka katastarska kultura ima svoju oznaku.

Klasa zemljišta pod navedenom katastarskom kulturom bilježi se u katastarske skice arapskim ciframa i to u obliku simbola. Ta se oznaka u katastarske skice ubilježava crnim tušem i stavlja u crni krug. Područje u okviru koga se izvodi katastarsko klasiranje zemljišta jeste katastarski srez, koji se sastoji od katastarskih opština.

Katastarsko klasiranje zemljišta započinje na području katastarske opštine, koja je u suštini atar sela, koji je tačno definisan.

Na području svakog katastarskog sreza, klase zemljišta pod svakom katastarskom kulturom mora da budu ispostavljene od prve pa do one koja postoji na području katastarskog sreza. Ni jedna klasa ne smije da bude preskočena.

Da bi se znale odlike zemljišta svake izdvojene katastarske klase izdvajaju se tzv. ugledna zemljišta.

Pošto npr. prva katastarska klasa zemljišta sreza brdsko-planinskog područja ne odgovara istoj takvoj klasi zemljišta ravničarskog područja, jer se visine prinosa bitno razlikuju, pa se mora napraviti razlika u oporezivanju, zbog toga što se vodi računa o tzv. Katastarskom prihodu, pod kojim se podrazumjeva novčana vrijednost srednjih prinosa zemljišta koji se postižu na površini od 1 ha u prosječnoj godini privređivanja.

KATASTARSKI PRIHOD ZEMLJIŠTA = PRINOS – SREDSTVA ULAGANJA

Na osnovu tako dobijenih katastarskih prihoda sačinjava se ljestvica katastarskih prihoda i putem koeficijenata dobijaju se razlike u oporezivanju.

Katastarsko klasiranje obavlja se komisijski. U komisiji se nalazi diplomirani inženjer specijalista za katastarsko klasiranje i bonitiranje i dva predstavnika opštine.

Osnove bonitiranja zemljišta

Pod bonitiranjem zemljišta podrazumjeva se postupak utvrđivanja proizvodnesposobnosti zemljišta, bez obzira na način njihovog korišćenja.

Naziv potiče od latinskog pridjeva BONUS (dobar), u suštini to predstavlja proizvodnu sposobnost zemljišta.

Teritorija u okviru koje se određuju kriterijumi bonitiranja zemljišta jeste republika. Teritorija sa koje se započinje postupak bonitiranja jeste katastarska opština odnosno atar sela.

Pri izdvajanju zemljišta u bonitetne klase, uzimaju se u obzir slijedeće njegove osobine:

- dubina,
- mehanički sastav,

- struktura,
- vodne osobine,
- hemijske osobine,
- biološke osobine,

Prema veličini parametara navedenih osobina može se izdvojiti 8 bonitetnih klasa zemljišta.

Primjer: Prema dubini soluma izdvojeno je 8 bonitetnih klasa zemljišta:

- Prva bonitetna klasa, dubina veća od 120 cm,
- Druga bonitetna klasa, dubina veća od 80 cm,
- Treća bonitetna klasa, dubina veća od 50 cm,
- Četvrta bonitetna klasa, dubina oko 50 cm,
- Peta bonitetna klasa, dubina manja od 50 cm,
- Šesta bonitetna klasa obuhvata plitka zemljišta,
- Sedma bonitetna klasa obuhvata zemljišta šuma, bara, pješčara, slatina,
- Osma bonitetna klasa obuhvata goleti,

Bonitetne klase na bonitetnim skicama bilježe se arapskim brojevima crvenom bojom i zaokružuju crvenim krugom.

Bonitiranje zemljišta izvodi se za potrebe komasacije, arondacije i eksproprijacije. Ovaj postupak izvodi diplomirani inženjer specijalizovan za katastarsko klasiranje i bonitiranje zemljišta.